

Suspírium: *Milosť vám a pokoj od Boha nášho Otca a Pána Ježiša Krista. Amen.*

Kázňový text: Marek 13,1.2

„Pozri, učiteľ, aké kamene a aké stavby! Ježiš odpovedal: Vidiš tieto mohutné stavby? Nezostane tu kameň na kameni, všetko bude zbúrané.“

Prečítaný kázňový text vonkoncom nevyzníeva optimisticky do tejto situácie, kedy si pripomínáme 5. výročie zapísania Drevených kostolov v slovenskej časti karpatského oblúka do pamiatok UNESCO, ale jeho zvestná hodnota je dnes pre cirkev veľká. Ňou nám chce Pán Ježiš povedať, jednu dôležitú skutočnosť, ktorá nám na prvé počutie vyznie až provokačne a možno že niektoré inštitúcie z nej pocítia akýsi nevďak. No nenechajte sa tým pomýliť. O to tu vôbec nejde.

„Pozri, učiteľ, aké kamene a aké stavby! Ježiš odpovedal: Vidiš tieto mohutné stavby? Nezostane tu kameň na kameni, všetko bude zbúrané.“ Táto Ježišova predpoveď sa splnila a z veľkolepého jeruzalemského chrámu, ktorý nemal široko-dáľeko obdobu vo vtedajšom svete, neostalo kameňa na kameni a hoci by ho niektorí ortodoxní Židia dnes radi nanovo postavili, nie je to možné. Nedá sa tu urobiť ani len archeologický prieskum, nie je tu dovolené ani historikom či pamiatkovému úradu do niečoho zasahovať vzhľadom na to, že celá chrámová hora dnes nepatrí Židom ale mohamedánom, ktorí tu majú postavenú svoju mešitu. Toto miesto sa stalo tretím pútnickým miestom pre mohamedánov popri Meke a Medine. Z toho dôvodu moslimovia nedovolia Židom a ani nikomu inému vyvíjať tu akúkoľvek aktivitu. Tak dopadol Jeruzalem – sväté mesto so svojím chrámom, ktorý keby dnes stál, tak určite by patril medzi pamiatky UNESCO, keďže do týchto pamiatok je dnes zapísaná západná stena jeruzalemského chrámu, ktorú poznáme pod názvom: Múr nárekov.

„Pozri, učiteľ, aké stavby!“ V podobných obmenách túto vetu počujeme i dnes z úst mnohých návštevníkov z rôznych kútov sveta, ktorí obdivujú zručnosť našich otcov zhmotnenú do dreva, do drevenej architektúry našich chrámov. Akoby učenici chceli týmito slovami povedať Ježišovi: Pozri učiteľ tieto stavby pretrvávajú veku – navždy. Uveličenosť a nadšenosť učenikov Ježiš neodmieta, ako ju neodmieta ani my, keď prichádzajú do našich chrámov rôzni turisti a vyjadrujú svoj obdiv nad tým, čo vidia, nad tým, že môžu obdivovať rôzne umelecké slohy a stvárnenia biblických príbehov na jednotlivých freskách. Ježiš veľmi dobre pozná dejiny tohto chrámu. On vie, čo s akým úmyslom bolo stavané, nanovo opravované, keď sa izraelský národ vracal z babylonského zajatia. No rovnako dobre pozná aj Božie zaslúbenie z proroka Izaiáša: *„veď môj dom sa bude nazývať domom modlitby pre všetky národy.“* A my vieme, že ku tomuto zaslúbeniu, keď Ježiš vstúpil pred veľkonočnými slávnosťami do Jeruzalema, musel dodať nie dvakrát lichotivé slová: *„Vy ste však z neho urobili pelech lotrov (Mk 11,17b)!“*

A to je veľké varovanie aj pre nás, aby sa niečo v podobnom duchu nestalo aj pri nás. Otázka, ktorá z toho pre nás vyplýva je: Ako sa z chrámu nestane pelech lotrov? V chráme ide predovšetkým o nás, o tých, ktorí doň prichádzajú. V chráme Boh slúži nám a nie my Jemu. My sa tu nechodíme Bohu ukazovať, aby si Boh urobil čiaročku, že tento týždeň mám povinnosť splnenú, ani tu nechodíme prezentovať najnovšiu módu. Do chrámu Božieho chodíme preto, aby nás Boh cez svoje slovo menil a formoval k obrazu svojmu, aby nám nastavil zrkadlo a my sme videli seba samého v pravdivom svetle. A Izrael práve v týchto veciach zlyhal. Z chrámu urobil trhovisko, biznis, kde sa prepierali peniaze – aj tie špinavé. Herodes, ktorý prezentoval politickú moc – tu investoval obrovské peniaze, ako investujeme aj my do našich chrámov z rôznych fondov. Chrám bol opravený a nádherný. No túto investíciu neurobil z vďaky voči Pánu Bohu. Bol viacej pohanom ako Židom. Pre neho to bol len politický ťah, politické gesto, ktorým sa chcel zapáčiť Židom, ale aj tak sa mu to nepodarilo.

„Pozri učiteľ... aká to stavba!“ Áno máme stavby, ktoré majú hodnotu kultúrno-národnú. Hoci naše chrámy nie sú z kameňa, ale z dreva, niektoré už vydržali viac rokov ako Herodesov prepychový Jeruzalemský chrám, ktorý bol zničený v 70. roku rímskym cisárom Títom. Tieto stavby neupadli do zabudnutia, ale pred 5. rokmi sa dostali do pamäte Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Neprojektovali ich architekti zvučných mien. Podaktorí stavební majstri nevedeli ani čítať a písať, či dokonca podpísať stavebný kontrakt. Boli to obyčajní ľudia, ktorí mali dar od Boha, určitú charizmu, ktorú použili k Jeho sláve. A nám dnes v ušiach môžu parafrázovane rezonovať slová: Pozri na tie stavby! Široký svet na nich nemá zabudnúť, pretože sa stali

kultúrnym dedičstvom. Takto by sme mohli byť s Ježišovými učeníkmi v pokornom slova zmysle hrdí a uveličení na to, čím sa stali tieto naše chrámy.

Tieto stavby sú však spojené nielen s kultúrou, ale predovšetkým s vierou našich predkov, ktorá mala potrebu, stretať sa so svojim Pánom, a tak vytvárať spoločenstvo ľudí, ktoré bude svojho Boha oslavovať a ďakovať Mu za všetky prijaté dobrodenia. Viera nepotrebuje kostoly sama o sebe. Veď aj Pán Boh ústami proroka Izaiáša hovorí: „*Nebesá sú mojim trónom a zem podnožkou pre moje nohy. Aký je to dom, čo mi postavíte, a aké miesto mi dáte na odpočinok (Iz 66,1)?*“ Viera potrebuje kostol ako miesto, kde sa stretáva spoločenstvo veriacich, a kde sa tento vzťah realizuje, rozvíja a upevňuje. Preto viera našich otcov stavala drevené chrámy, ktoré majú pre nás aj inú ako len kultúrnu hodnotu. Keby nebolo viery otcov, tak dnes by sme sa nestretli na tomto mieste a ja by som nikdy nenapísal tieto slová. Ak by nebolo viery v nás, tak do tejto svätyne by sme dnes prišli len ako návštevníci obdivujúci zručnosť starých majstrov. Keďže naše chrámy sú spojené s vierou, akoby z každého kúta nám bolo adresované a pripomínané Ježišovo slovo: „*Majte vieru v Boha (Mk 11,22)!*“, aby vaše chrámy nedopadli ako ten Jeruzalemský.

Viera predkov nás preto aj zaväzuje. Ak sú naše chrámy miestami, na ktorých sa v slove a sviatostiach s nami stretá Hospodin, tak sú to i miesta, na ktorých padli zo strany človeka mnohé sľuby a to napríklad rodičov pri krste svojich detí, manželov pri manželstve, svedejúcich pri spovedi, či pri rôznych iných príležitostiach. Každý sľub je vždy spojený s vernosťou. Čo sľub to prísaha s výzvou: „*Buď verný až do smrti a dám ti veniec života (Zj 2,10)!*“ My nie sme tu na to, aby sme posudzovali sľuby, ktoré zazneli v týchto chrámoch z úst našich predkov. To bude robiť niekto iný. My sme tu na to, aby sme svoje sľuby vo vernosti voči Pánu Bohu dodržali. Veríš mi? Miluješ ma? Máš rád svoju cirkev a tento chrám? Si kresťanom ktorého viera sa dokazuje skutkom, alebo iba prázdny rečami? To je to, čo nás dnes zaväzuje k našim predkom. Preto milujme ešte úprimnejšie, osvedčujme sa ešte statočnejšie, buďme horliví, aby zástup svedkov viery pokračoval aj cez nás a ďalšie generácie, ktoré prídu po nás. Bol by som rád, keby sme aj my odpovedali spolu s apoštolom Petrom: „*Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa milujem. Ježiš mu povedal: Pas moje ovečky (J 21,17)!*“

„*Keď Ježiš vychádzal z chrámu, povedal mu jeden z jeho učeníkov: Pozri, učiteľ, aké kamene a aké stavby.*“ Ako som už povedal v týchto slovách môžeme vidieť uveličenie, nábožensko-národnú hrdosť jednoduchého izraelského človeka. Isteže, bola to stavba, ako je i táto, či tie, ktoré boli spolu s ňou vyhlásené za pamiatky UNESCO. To Pán Ježiš nekritizuje, práve naopak, on to uznáva. Prorocká výstraha pre nás spočíva v tom, že ak od zmyslu a poslania tejto stavby ľud odbočí, ak sa Bohu spreneverí, ak ju vyhlási len za kultúrnu pamiatku, tak všetka hrdosť a uveličenie príde navivoč. Všetky investície, ktoré aj teraz dostávame a za ktoré sme vďační, budú v konečnom dôsledku k ničomu, pretože aj nad týmito kostolmi môže zaznieť to bolestné Ježišovo slovo: „*Vidíš tieto mohutné stavby? Nezostane tu kameň na kameni, všetko bude zbúrané.*“

Že prorocké slová nie sú iba slovami do vetra, toho dokladom je samotný jeruzalemský chrám. Aj z tých najvzácnejších stavieb a najhodnotnejších pamiatok Božím dopustením nemusí zostať kameň na kameni. A na to by sme mali pamätať. Preto je potrebné investovať nielen do chrámov, hoci je to dôležité, ale omnoho dôležitejšie je investovať do ľudí, ktorí sa budú stretávať v týchto chrámoch ako spoločenstvo veriacich, oslavujúce Boha za prijaté dobrodenie. Pamätajme na túto skutočnosť, že mohutné stavby nie sú len kultúrno-národnými pamiatkami, ale že sú predovšetkým stavbami spojenými s vierou našich predkov, v ktorej chceme pokračovať aj my – to je náš záväzok. Inak môžeme dopadnúť ako izraelský národ, ktorého chrám bol zničený. Amen.

Roman Porubän

Modlitba: Pomodlime sa slovami Martina Rázusa.

Sláva Ti, Bože, sláva Ti / za tento deň nám presväť, / čo hojne darov dáva nám / a Tebe, Otče, tento chrám. / Tys' ocom našim poprial síl / a služby dom sa vystavil, / my potomci ho po čase / v trvalej máme okrase... / Viera ho niekedy stavala, / láska mu zdoby pridala, / ráč ho mať stále za svoj dom, / a s ľuďom svojim bývaj v ňom! / Sám odmeň štedre všaký dar, / čo kládli srdcia na oltár, / nech cítia, čo Ti dali raz, / Ty vrátiš im to zas a zas - / na chlebe, mieri, na zdraví, / ozdobiac život boľavý. / Tu v tíšiach tejto svätyne - / nech nádej nikdy nehynie, / znie slovo v pravej podobe / všetkým nám v každej sužobe, / nemocným nesúc lieku vhod, / za cirkev, za vlasť, za národ! / Popraj nám tu vždy oddychu, / najmä ak horkosť v kalichu, / združuj nás, keď púť umára / v rodine vókol oltára - / prežívať spolu radosť, strasť, / a zo života účet klásť, / obnoviť sa jak z jari list... / a k Tebe kráčať, k Tebe prísť - / v chráme, čo slávy odleskom, / však i v tom slávnom nebeskom, / kde – vzdaliac sa raz zo zeme - / večne Ťa sláviť budeme. Amen.